

OSSERVATORIO LETTERARIO

*** Ferrara e l'Altrove ***

Magyar nyelvű online melléklet - Supplemento online in lingua ungherese

Ferrara, 2006. december 06. szerda – Miklós, Mikulás napja

© B. Tamás-Tarr Melinda

Megjött a Mikulás!

Megjött hozzánk a Mikulás! Az egyetlen család vagyunk, akit meglátogatott az Aprile XXV. útján. Ugyanis mi vagyunk az egyetlenek ebben a ferrarai utcában, akiknél ez a magyar hagyomány tart, s ráadásul 23 éve. Ha az emlékezetem nem csal, jó bő tíz esztendővel ezelőtt – mielőtt a város még tőlünk északabbra s jóval távolabb lévő negyedébe költöztek volna - volt egy másik magyar-olasz kétgyermekes család is, aki hozzánk közel lakott, s egyszer-kétszer találkoztunk is. (A kb. nálam 10 évvel

idősebb honfitársnőm szintén tanár, újságíró férje pedig jól tud magyarul, hiszen évekig dolgozott a Magyar Rádiónál, ezért olyan szerencsés helyzetben vannak, hogy ők otthon is magyarul tudtak és tudnak beszélgetni gyermekeikkel. Most ugyanazt teszik unokáikkal is.) Vannak még itt becsületesen dolgozó, magasan kvalifikált afrikaiak, kínaiak és oroszok is. De magyar csak én vagyok és félvér lányom.

Szt. Miklós napjának vigiliáján látogatott meg bennünket a jó öreg Mikulás apó, akárcsak legtöbbször gyermekkoromban. Jobb volt, mint a reggeli jövetel, mert aznap reggel bizony csak iskolába kellett menni, s ha ott is volt Mikulásjövetel, mégis jobb lett volna azon a napon otthon maradni.

A mi Mikulásunkhoz hasonló ünnep ezen a napon Olaszországban nincsen. Nagyon fontosnak tartottam nemcsak az itteni hagyományok szerinti ünnepeket megtartani, hanem a magyar ünnepeket is, ezek közül a Mikulást is. De, ezen a napon kivételt képez a Milano szentjének napja, S. Ambrogio és Bari védőszentjének, S. Nicolának (Szt. Miklós) az ünnepe. Míg Milánóban a Babbo Nataléhpz (Karácsony Apó) s a mi Mikulásunkhoz hasonló figura osztogat édességet, kis ajándékokat a gyerekeknek, addig Bariban csak egyházi ünnep van, nincs semmiféle ajándékozás se kicsiknek, se nagyoknak.

Mikulás ünnepe bennünket felnőtteket is megérint. Ilyenkor felszínre kerülnek emlékeinkben gyermekkori Mikulás-élményeink. Volt, amikor izgatottan vártuk, mint a Jézuskát, hogy jön-e a Mikulás bácsi, s vajon hoz-e komoly virgácsot, vagy csak kicsi aranyozottat figyelemztetésként, hogy mindig jók legyünk, ne térrünk le a helyes útról. De ha este nem érkezett meg, akkor bizony keserves volt az éjszaka, hiszen ilyen izgalomban nehéz volt elaludni s a reggelt kívárni.

Hiába nőttünk fel, hiába lett vége ezen édes titkoknak és varázslatoknak, a Mikulás továbbra is megmaradt, hogy örömet tudjunk szerezni a másíknak! És ez most is így van. Így zajlott le – most már férjemnek sem újdonság – a tegnap esti Mikulás-este.

Tegnap este fél nyolckor, ahogy férjem hazaért a munkából ezzel köszöntött bennünket: «Tornando a casa ho visto il cielo rosso sopra la nostra casa. È forse arrivato Mikulás bácsi?» («Hazajövet vörös volt az égbolt a házunk felett, megjött talán a Mikulás bácsi?»)

«Nem tudom, még nem leselkedtem. Légy szíves, tedd magad kényelembe, s utána megnézzük, hogy járt-e már nálunk!» válaszoltam.

«Anyucikám, én is mindjárt kész vagyok, azonnal jövök» - kiáltotta ki magyarul szobájából majdnem 21 éves egyetemista leánykám. Én meg addig befejeztem az asztalterítést. A vacsora már megfőtt, tehát csak tálalni kellett a melegen tartott ételt.

«Papi, apucika, sei pronto?» (Apucika, készen vagy?) – kérdezte lányom édesapjától.

«Sì, Alessandra!» (Igen, Alessandra) – válaszolta férjem.

«Eccomi! Itt vagyok! Menjünk ki az erkélyre, nézzük meg, hogy még vörös-e az égbolt!?»- javasolta lányunk, a múlt évek szokásai alapján.

Kitódultunk az üvegablakkal fedett konyhaerkélyre, s lám, csodák csodájára: a sötét égbolt valóban vörös volt; mint nemrég repült volna el rénszarvasokkal húzott szánjával a Mikulás bácsi!

«Akkor biztos itt járt nálunk! Menjünk, nézzük meg!»- invitáltam a családot a szalonba.

És jé, tényleg, a díványon ott volt mindhármunknak a meglepetés!

Volt ám nagy öröm, mert a Mikulás bácsi most is eltalálta, kit mivel lepjen meg. Nem nagy ajándékozás ez, de hasznos, mindennapos dolgokat kapott mindenki, amire éppen a legnagyobb szüksége volt. Öröm volt nézni, hogy örültek. Ezt nem lehet megjátszani. A szemcsillogások mindent elárulnak. Az ilyet nem lehet tettetni.

Megköszöntük a Mikulás bácsinak, hogy elolvasta a levelem, s megkaptuk tőle azt, amit szerettünk volna erre az alkalomra.

«Olyan szép volt, mint, amikor kicsi voltam! Köszönöm szépen anyucika, apucika!» mondta ujjongva felnőtt csemeténk.

«Ringrazia la mamma, lei ha scritto la lettera a Mikulás bácsi, io l'ho soltanto spedita!» («Anyunak köszönd, mert ő írta meg a levelet a Mikulás bácsinak, én csak postára adtam!»)- szólt az édesapja.

Ezután asztalhoz ültünk s megvacsoráztunk.

Jól sikerült hála Istennek ez a Mikulás este is!

Vacsora után közösen rendbe raktuk a konyhát, s felidéztük – lányom és én – a Mikulás-émlékeinket. Az édesapja miatt a társalgás most csak olaszul folyt.

Elmeséltem kisgyermekkori élményeimet.

Az egyik az volt, ami nagyon megmaradt emlékeimben, hogy Barcsón – akkor itt laktunk a bírósági szolgálati lakásban –, december 6-án reggel jött az iskolába a Mikulás bácsi két krampusszal kísérvé: ők hozták a Mikulás nagy, fonott kosarát – nem puttonyt –, s a lábukon vasbilincs volt. Az ajándékok kiosztásakor az osztály tanulóit név szerint szólította, s mindenkinek egy-két szavas megjegyzést tett a tanulásával, magaviseletével kapcsolatban. Amikor hozzám ért felsorolta bűneimet megfogadtatván velem, hogy többet nem leszek rossz és engedelmes gyerekük leszek a szüleimnek, majd átnyújtotta a piros celofános kis csomagot egy nagyobb virgács kíséretében. Nem tudtam örülni az ajándéknak, mert osztálytársaim előtt meg lettem szégyenítve ezáltal, hiszen nem sokkal korábban otthon bizony rossz fát tettem a tűzre. Hogy milyen rosszságokat követtem el, arra bizony már nem emlékszem, de arra igen, hogy igen kényelmetlenül és nagyon rosszul éreztem magam emiatt. Félve mentem haza, mert attól tartottam, hogy megkérdezik, hogy rosszságom ellenére kaptam-e ajándékot a Mikulástól, s hogy pontosan mit mondott a Mikulás. Ez olyan mélyen bennem maradt, hogy máig sem felejtettem el. De arra már nem emlékszem, hogy otthon is jött-e a Mikulás, vagy sem, s hogy kaptam-e egy másik virgácsot.

A következő Mikulás-élményem a kazincbarcikai évekből való, akkoriban édesapám az ózdi majd a putnoki bíróságon volt bírő. Mikulás napján Putnokra mentünk vendégségbe barátjának családjához, s ott jött nekünk is a Mikulás. Ez kellemes élmény volt, még most is szívesen gondolok rá, magam előtt látom azt a képet: Tibor bácsi az ablakhoz hívott bennünket, hogy nézzünk ki, hogy az esti, sötét havas utcában nem jelenik-e meg a Mikulás bácsi. Ahogy nagy izgalommal kémleltük az utcát, egyszer csak Tibi bácsi így kiáltott:

«Nézzétek gyerekek, ott megy a puttonyos Mikulás bácsi! Nem látjátok? Nézzetek ki, csak jól: ott megy, ott megy! Micsoda hatalmas puttonya van! Látjátok a fekete csizmáját? A hosszú piros, fehér szegélyes kabátja alól, hogy kivillan a ragyogó fekete csizmája! De, nini, még mit látok?! A csizmás lába mellett ott szalad egy kicsi kutya! Látjátok ti is?»

«Igen, igen!» - kiáltottunk fel kórusban nagyon izgatottan, s valóban látni véltük hátulról, ahogy haladt tovább nehéz puttonyával, kicsit meggörnyedve, kis kutyája kíséretében. Az a kép azóta is a szemem előtt van, mint egy régi kedves fénykép. Nem sokkal ezután felfedeztük, hogy az ablakból látott Mikulás Tibi bácsiéknál is járt, s hozott mindenkinek ajándékot, így nekünk is! Egyetlenegy virgács sem volt! Még aranyozott sem.

Nagyobbik húgommal – a másik húgunk akkor még nem volt közöttünk – izgatottan idéztük fel ezt az élményünket még sokáig: «Ki tudja, hogy lesz-e még egyszer szerencsénk látni őt?» - kérdeztünk.

A harmadik maradandó, de egyáltalán nem örömdetes Mikulás-élményem Dombóváról való: ez egyszer anyai nagyszüleimnél jött a Mikulás bácsi. Itt viszont a kis csomag mellé egy hatalmas, vastag, igazi virgácsot kaptunk. Állítólag, nagyon rosszak voltunk. Nyilván azért, mert abban a periódusban voltunk, hogy nem nagyon akartunk tanulni. Igaz, az sem volt jó, hogy állandóan költöznünk kellett, mert édesapánkat mindig más és más bíróságra helyezték át. Rossz volt mindig új és új közösségbe csöppenni. A negyedik osztályt három helyen végeztem: Kazincbarcikán, Dombóváron és Veszprémben. Költözés ideje alatt történt a dombóvári Mikulás – ugyanis csak a nyarakat szoktuk nagyszüleinknél tölteni –. Arra emlékszem, hogy olyan osztályba csöppentem, amely zenetagozatos volt, és furulyán zenéltek – akkor én még semmilyen hangszeren nem játszottam, csak később jártam zongoraórákra –, s a tananyagban minden tantárgyból jóval

előrébb jártak a barcikaiaknál. Emellett ott volt a rettegett nagy egyszeregy (1x11..., 1x22..., 1x35... stb.), amitől különösen rettegettem: míg új osztálytársaim csak úgy fújták kórusban, én fejből lassan tudtam kiszámolni, nem úgy, mint a kis szorzó táblát. A kedvelt énekórák is lidércesekké váltak számomra a furulya miatt. Annak ellenére, hogy a tanítónő tudta, hogy én nem tanultam furulyázni, elvárta, hogy minél előbb megtanuljam: hozzak be több mind három éves mulasztást! Éppen ezért minden iskolai órára rettegetve mentem: nemcsak az akkori tananyagot kellett megtanulnom, hanem az általam még nem tanultakat is. Ezért az otthoni tanulás is egy kegyetlen tortúrának tűnt, s emlékszem, hogy sokszor nem akartam éppen ezért tanulni. De a félévi bizonyítványom ennek ellenére kitűnő lett. Akkor mégsem lehettem annyira rossz tanuló és rossz gyerek! Nem?

A fenti élmények után következett a lányommal közösen átélt érdekes Mikulás-élmény.

Óvodás volt. Mielőtt este fél hatkor érte mentem volna, elkészítettem a szalon dívánján a Mikulási ajándékokat. Ezután indultam érte. Előtte még sétáltunk egy kicsikét, nehogy megzavarjuk a Mikulás bácsit, ha esetleg éppen nálunk jár.

amikor a félórás karácsonyi díszítésű kirakatok nézegetésével végeztünk, hazafelé vettük utunkat. Mielőtt beléptünk volna a lépcsőházba, az eget kémleltük, hogy látunk-e vörös tönust. Ha igen, az annak volt a jele, hogy járt már nálunk a Mikulás bácsi, tehát nem zavarjuk meg, beléphetünk otthonunkba. Érdekes módon házunk felett szokatlanul erősebb vörös szín keveredett az ég sötétjével...

Megfordítottam a kulcsot, még teljesen ki sem nyitottam az ajtót, csak egy kicsit, egyszerre csak mindketten megdöbbenve egymásra meredtünk, még a hang is bennünk rekedt, s egyszerre kérdeztük egymástól suttogva: «Hallod, amit én hallok?!» Még a lélegzetünk is elállt: a lakásból ugyanazt – én a hálósoba felől, kicsi leánykám viszont a szalon felől – hallottuk: egy jóságos, dörmögő basszus férfi hangot s égi zengésű carillon muzsikát hallottunk. Ösztönösen visszarántottam az ajtót. Jó háromnegyed óra hosszáig nem mertünk hazamenni. Körbejártuk a házat, nem találtunk betörésnyomokat. A 12 lakásos épülettömbben rajtunk kívül senki sem tartózkodott otthon ezekben az órákban. Tehát szomszédból nem jöhetettek ezek a hangok. De ez a hallott hang és muzsika, közvetlen közelből jutott el fülünkbe, csak éppen kétféle irányból. Mindenesetre döbbenetes élmény volt. Amikor végre bemerészkedtünk, megtaláltuk a Mikulás bácsi „hozta” ajándékot. Amikor este nyolckor hazaért férjem, izgatottan meséltük el friss és hihetetlennek tűnő élményünket. Ezután így szólt a kislányom magyarul, amit majd megismételt édesapjának olaszul:

«Kicsi anyuci, kicsi apuci, most már mondhatnak nekem a társaim akármit, én hiszem, hogy van Mikulás, s így az olaszoknak Babbo Natale!» - mondta csillogó szemekkel.

Erre csak annyit mondtam: «Kicsikém, amíg hiszed, addig a Mikulás bácsi és a Jézuska hozza az ajándékokat. Ha már nem hiszed, akkor már nem. De akkor is hálát kell adni a jó Istennek, mert neki köszönhető, ha anyuka és apuka helyettesítheti őket. De ameddig hiszed, addig csakis ők jönnek hozzánk!»

«Anyuci, apuci, sokáig akarom hinni! Olyan szép!» - s szaladt hozzánk és átölelt egyszerre mindkettőnket kicsi karjaival.

Ezzel tulajdonképpen nem mondtam hazugságot. Hamarosan úgyis rájött, hogy valójában kik voltak az ajándékoztatók. Sajnálta, hogy lezárult gyermekéleteknek egy korszaka, véget ért a mesebeli csodavilága.

De ezt a carillonnal kísért basszus tónusú férfihangot azóta sem tudjuk elfelejteni. Ugyanúgy halljuk magunkban most is, mint akkor. Valóban csoda lenne? Ha lett volna ilyen Mikulás-szolgáltatás, akarva sem tudtam volna jobban megoldani. Tényleg egy csodás s egyben döbbenetes élmény volt.

Gyermeünk emiatt nem lett lelki sérült, nem haragudott ránk szüleire, hogy becsapták, sőt, hálával gondol még most is arra a szép gyermekkorára, s most is úgy beleéljük magunkat a Mikulás várásba – mint a Jézuska várásba -, hogy szinte igaznak is tűnik. Mert mindannyian úgy lopjuk észrevétlenül a karácsonyfa alá a becsomagolt ajándékokat, hogy egyikünk sem látja, hogy ki mikor tette oda. Így éljük újra a gyermekkori élményeinket.

A tegnapi Mikulás-este után ma reggeli mikulási hangulatunk még feljebb hágott. Mielőtt ki-k elment volna itthonról bekapcsoltam a Kossuth Rádiót az interneten keresztül, kihangosítottam, hogy az otthoni Mikulás-hangulatban részesülhessünk itt Olaszországban is. Amikor hazaértem, újra bekapcsoltam s hallgattam a «Napközben» c. rádióműsort, ahol éppen arról volt szó, hogy jó-e vagy rossz-e a gyerekeknek ez a Mikulás-hazugság. Gyermekpszichológusok beszélgettek erről. Hála Istennek, a hozzászólók nagy többsége nem ellenezte ez a mesevilágot, sőt. Volt egy telefonáló férfi, aki orvos volt, de pszichológiával is foglalkozott, s elmesélte, hogy azért, mert így becsapták, ő bizony haragudott a szüleire és azóta sohasem hitt nekik. Csak nagykorúságának elérésekor változott velük szembeni magatartása. Éppen ezért, ő azon van, hogy a gyerekek már azonnal tudják meg, hogy mi is az igazság. Ő a saját gyerekeivel szemben így is cselekedett.

Egyáltalán nem értek vele egyet. Igaz, sokkal egyszerűbb, kényelmesebb, ha a gyerek már korán tudja, hogy valóban mi is a helyzet. Meg is fosztják egy szép gyermeki mesevilágtól, s a gyermekeknek – de még nekünk felnőtteknek is – szükségük van a mesére.

Én sem lettem lelki sérült, nem éreztem becsapottnak, félrevezetettnek magam. Sőt még szembe is szálltam az osztálytársaimmal, olyannyira hittem, mert édesanyám nekem azt mondta: «Kislányom, ameddig hiszed, addig neked a Mikulás és a Jézuska hozzák az ajándékot!» Nekem elég volt ennyi, mondhattak bármit is. Ez bevált a lányomnál is. Nagyon örülök, hogy így alakult. Sőt, ilyen időtájban is igyekszünk megteremteni a gyermekkori Mikulás-, Jézuska várás csodavilágának atmoszféráját. (Húsvétkor ugyanúgy.)

Elkészült: 2006. december 06. 22:49
Pdf.-ben elmentett: 2006. 12. 06. 23:19

